

IV

(Informace)

INFORMACE ORGÁNŮ, INSTITUCÍ A JINÝCH SUBJEKTŮ EVROPSKÉ UNIE

RADA

Závěry Rady o provádění doporučení Rady nazvaného „Cesty prohlubování dovedností: nové příležitosti pro dospělé“

(2019/C 189/04)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

1. PŘIPOMÍNÁJÍC politické souvislosti uvedené problematiky, které jsou uvedeny v příloze těchto závěrů, a zejména že:
 - a) v rámci sociálního rozměru vzdělávání, jak je uveden v první zásadě Evropského pilíře sociálních práv, je stanoveno, že každý má právo na kvalitní a inkluzivní všeobecné a odborné vzdělávání a celoživotní učení, aby si udržoval a získával dovednosti, které mu umožní účastnit se plně na životě společnosti a úspěšně zvládat přechody na trhu práce ⁽¹⁾;
 - b) cíl OSN v oblasti udržitelného rozvoje č. 4 má zajistit rovný přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělání a podporovat příležitosti k celoživotnímu vzdělávání pro všechny. Jak je uvedeno v diskusním dokumentu Komise nazvaném Směrování k udržitelné Evropě do roku 2030, „vše se mění pro každého. Vzdělávání, věda, technologie, výzkum a inovace jsou nezbytným předpokladem pro dosažení udržitelného hospodářství EU, které bude naplňovat cíle OSN v oblasti udržitelného rozvoje;“
 - c) dne 22. května 2018 přijala Rada závěry o směrování k vizi evropského prostoru vzdělávání ⁽²⁾, v nichž uvedla, že evropský prostor vzdělávání by měl být podpořen nepřetržitým procesem celoživotního učení, a zdůraznila, že iniciativy v rámci Evropského prostoru vzdělávání by měly zahrnovat všechny úrovně a typy vzdělávání a odborné přípravy, včetně vzdělávání dospělých a odborného vzdělávání a přípravy;
 - d) stárnutí obyvatelstva Evropy, vzrůstající dlouhověkost ve společnosti a potřeba podporovat mezigenerační spolupráci, zrychlující se změny na trhu práce, nově vznikající formy práce a pronikání digitálních technologií do všech aspektů každodenního života mají za následek zvyšující se poptávku po nových dovednostech a po vyšší úrovni dovedností, znalostí a kompetencí. O to naléhavěji je proto třeba prohlubovat dovednosti nebo zajistit změnu kvalifikace v případě všech občanů, kteří si neosvojili základní dovednosti nebo nezískali kvalifikaci zajišťující jim zaměstnatelnost a aktivní občanství;
 - e) výrazné transformace, které nyní na trzích práce probíhají, ještě umocňují zásadní význam inkluzivního a kvalitního vzdělávání a odborné přípravy poskytovaných během všech fází života, přičemž prohlubování dovedností a změna kvalifikace představují pro Unii nezbytnost, jež si v oblasti celoživotního učení a rozvoje dovedností žádá strategické přístupy. Některé údaje naznačují, že již v roce 2022 bude výrazné prohloubení dovedností a změnu kvalifikace potřebovat 54 % všech zaměstnaných osob ⁽³⁾;

⁽¹⁾ Dokument 13129/17.⁽²⁾ Úř. věst. C 195, 7.6.2018, s. 7.⁽³⁾ Světové ekonomické fórum: zpráva „The Future of Jobs“ (Budoucnost zaměstnanosti), 2018.

- f) referenční hodnota pro vzdělávání dospělých, stanovená ve strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET2020), v Unii posledních deset let stagnuje: za rok 2017 bylo zjištěno, že se určité formy vzdělávací činnosti zúčastnilo 10,9 % dospělých, zatímco referenční hodnota pro rok 2020 činí 15 % ⁽⁴⁾;
- g) v doporučeních pro jednotlivé země vypracovávaných v rámci evropského semestru byly změna kvalifikace, prohlubování dovedností a celoživotní učení označeny za klíčovou výzvu, jíž se v budoucnu budou muset některé členské státy zabývat;
- h) v roce 2017 ukončilo 61 milionů dospělých ve věku od 25 do 64 let v Unii své formální vzdělávání dříve, než dokončili vyšší sekundární vzdělávání ⁽⁵⁾; současně pak podíl osob předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu v roce 2017 dosáhl výše 10,6 % a nyní je téměř na úrovni cíle stanoveného pro rok 2020, tedy méně než 10 %, ačkoliv tyto procentuální hodnoty se u jednotlivých zemí značně liší; 43 % obyvatel Unie má nedostatečnou úroveň digitálních dovedností a 17 % nemá vůbec žádné ⁽⁶⁾; přibližně 20 % dospělé populace v zemích, jež se zúčastnily Průzkumu dovedností dospělých (PIAAC) ⁽⁷⁾ prováděného OECD, má pak problémy se základními dovednostmi, jako je gramotnost a matematická gramotnost. Potřebám těchto dospělých je proto naléhavě nezbytné věnovat pozornost;
- i) neexistuje univerzální přístup; zaměstnaní, nezaměstnaní a neaktivní lidé a řada dalších rozmanitých podskupin mají specifické potřeby; posuzováním a uznáváním dovedností a kompetencí migrantů a uprchlíků s oprávněným k pobytu, prohlubováním jejich dovedností a změnou jejich kvalifikace se urychlí jejich vstup na trh práce a jejich hladká integrace do nových komunit;
- j) investice do prohlubování dovedností a změny kvalifikace mohou mít významný ekonomický dopad včetně vyšší produktivity a vyššího hospodářského růstu, vyšší úrovně dovedností a kompetencí obyvatelstva, které bude schopné stimulovat inovace a technologický pokrok ⁽⁸⁾, růstu daňových příjmů a snížení veřejných výdajů v důsledku zlepšení zdraví obyvatel a jejich sociálního a občanského zapojení a nižší míry účasti na trestné činnosti ⁽⁹⁾;
- k) v případě jednotlivých osob může prohlubování dovedností a změna kvalifikace vést k vyšší zaměstnatelnosti, vyšším výdělkům, lepšímu zdraví a osobní pohodě, aktivnějšímu občanství a začleňování do společnosti. Pro jednotlivce a zaměstnavatele však může být obtížné si tyto účinky uvědomovat, a proto do prohlubování dovedností a změny kvalifikace investují nedostatečně; z tohoto důvodu jsou zapotřebí vhodné pobídky v zájmu zvýšení informovanosti a posílení motivace zapojit se do dalšího vzdělávání a odborné přípravy;
- l) vzhledem k těmto skutečnostem přijala Rada dne 19. prosince 2016 doporučení s názvem „Cesty prohlubování dovedností: nové příležitosti pro dospělé“ (dále jen „doporučení“) ⁽¹⁰⁾, jež vyzývá ke strategickému a koordinovanému přístupu, pokud jde o vytvoření společných vzdělávacích příležitostí pro 61 milionů ⁽¹¹⁾ dospělých v Unii, kteří mají nízkou úroveň dovedností nebo nízkou kvalifikaci, s cílem podpořit dospělé s nízkou úrovní dovedností a nízkou kvalifikací, aby zlepšili své základní dovednosti, to jest gramotnost, matematickou gramotnost a digitální kompetence, nebo aby získali širší soubor dovedností, znalostí a kompetencí potřebných pro dosažení vyšší kvalifikace;
- m) v doporučení o cestách prohlubování dovedností se členskými státy doporučuje, aby dospělým s nízkou úrovní dovedností nebo nízkou kvalifikací nabízely přístup k příležitostem k prohlubování dovedností prostřednictvím snadno dostupné cesty sestávající ze tří kroků: posouzení dovedností s cílem identifikovat stávající dovednosti a potřeby, pokud jde o jejich prohlubování; vzdělávací nabídka uzpůsobená individuálním potřebám a mentorství s cílem umožnit jim aktualizovat dovednosti a odstranit nedostatky; a příležitost k tomu, aby jejich získané dovednosti, znalosti a kompetence byly validovány a uznány, a oni tak mohli získat kvalifikaci nebo přístup k zaměstnání.

⁽⁴⁾ Šetření pracovních sil, 2018.

⁽⁵⁾ Šetření pracovních sil, 2018.

⁽⁶⁾ Zpráva o digitální inkluzi a dovednostech, Evropská komise, údaje z roku 2017.

⁽⁷⁾ Rakousko, Belgie–Vlámsko, Česko, Německo, Dánsko, Estonsko, Řecko, Španělsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Litva, Nizozemsko, Polsko, Švédsko, Slovinsko, Slovensko, Spojené království a Maďarsko.

⁽⁸⁾ OECD, PIAAC, 2016.

⁽⁹⁾ Skills Matter (Na dovednostech záleží), OECD, 2016.

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. C 484, 24.12.2016, s. 1.

⁽¹¹⁾ V roce 2017 mělo 61,3 milionu osob ve věku od 25 do 64 let nejvýše nižší sekundární vzdělání (Eurostat, Šetření pracovních sil, 2018). V roce 2012, kdy byla shromážděna data pro účely PIAAC, ukázalo šetření pracovních sil, že 70 milionů osob ve věku od 25 do 64 let mělo nejvýše nižší sekundární vzdělání. Jejich počet se od té doby každý rok snižuje, a to zejména proto, že: a) úroveň vzdělání osob ve věku 25 let je vyšší, neboť více mladých lidí dokončuje vyšší sekundární nebo rovnocenné vzdělání, a že b) lidé v důchodovém věku mají obecně nižší úroveň vzdělání s výjimkou některých východoevropských zemí.

2. BERE NA VĚDOMÍ pracovní dokument útvarů Komise ⁽¹²⁾, v němž jsou zhodnocena prováděcí opatření, zveřejněný v souladu s ustanoveními doporučení.
3. BERE NA VĚDOMÍ dosažený pokrok, a zejména skutečnost, že:
 - a) v některých členských státech bylo přijetí doporučení podnětem k vnitrostátní diskusi a kritickému přezkumu stávajících programů;
 - b) některé členské státy zavádějí do praxe nové politické programy na podporu prohlubování dovedností a změny kvalifikace dospělé populace v souladu s cíli doporučení;
 - c) ačkoliv většina oznámených opatření je zaměřena na nezaměstnané dospělé, některé členské státy se zaměřují rovněž na podporu zaměstnaných pracovníků s nízkou úrovní dovedností, kteří představují významnou část cílové skupiny;
 - d) mnohé členské státy využívají různých forem podpory, které nabízejí programy Unie.
4. ZDŮRAZŇUJE, že je odhodlána naplňovat ambici stanovenou v doporučení, a VYZÝVÁ členské státy, aby s ohledem na doporučení, v souladu s vnitrostátními právními předpisy, okolnostmi a dostupnými zdroji a v úzké spolupráci se sociálními partnery a poskytovateli vzdělávání a odborné přípravy, tam, kde to bude možné,
 - a) zavedly – v rámci širšího strategického přístupu k celoživotnímu rozvoji dovedností – udržitelná dlouhodobá opatření zaměřená na prohlubování dovedností dospělých a změnu jejich kvalifikace;
 - b) přijaly soudržný strategický přístup k poskytování základních dovedností pro dospělé s nízkou úrovní dovedností nebo nízkou kvalifikací založený na koordinaci a partnerství mezi všemi příslušnými aktéry v rámci komplexních strategií nebo akčních plánů týkajících se dovedností;
 - c) prosazovaly partnerství za účelem přijetí komplexního přístupu se zapojením příslušných aktérů, včetně sociálních partnerů z různých oblastí politik (sociální oblasti, oblasti zaměstnanosti, vzdělávání a odborné přípravy), s cílem integrovat poskytování základních dovedností s jinými službami zaměřenými na dospělé s nízkou úrovní dovedností nebo nízkou kvalifikací;
 - d) zvyšovaly povědomí zaměstnavatelů, zejména malých a středních podniků, o významu prohlubování dovedností a změny kvalifikace a o dostupných mechanismech podpory rozvoje dovedností dospělých a vybízely je k tomu, aby propagovali a nabízeli svým zaměstnancům příležitosti k odborné přípravě;
 - e) zaměřovaly odbornou přípravu zejména tak, aby pomáhala účastníkům získat alespoň minimální úroveň ve třech základních dovednostech, a to gramotnosti, matematické gramotnosti a digitálních kompetencích, jakož i dalších klíčových kompetencích, které jsou důležité pro aktivní účast na životě udržitelné společnosti a pro získání udržitelného zaměstnání;
 - f) ve vhodných případech zajistily, aby poskytování takové odborné přípravy sestávalo ze tří kroků: posouzení dovedností, individuálně uzpůsobená a flexibilní nabídka vzdělávání a validace a uznání dovedností, znalostí a kompetencí;
 - g) nabízely možnosti vzdělávání, které budou konkrétně přizpůsobené individuálním vzdělávacím potřebám příjemců určeným na základě posouzení jejich dovedností a které budou vycházet z informací o příležitostech na trhu práce;
 - h) zajišťovaly opatření zaměřená na zvyšování povědomí a informovanosti a na poradenství a podporu, včetně pobídek k zajištění úspěšného provádění iniciativy;
 - i) zvážily rozvíjení synergií mezi účinnými politikami a opatřeními ke snížení předčasných odchodů ze vzdělávání i podílu dospělých s nízkou úrovní dovedností nebo nízkou kvalifikací, například mezi opatřeními v rámci doporučení o záruce pro mladé lidi a doporučení o cestách prohlubování dovedností;
 - j) vyhodnotily dopad svých činností na pokrok cílové skupiny při získávání dovedností a kvalifikací stanovených v doporučení.

⁽¹²⁾ Doporučení Rady o cestách prohlubování dovedností: nové příležitosti pro dospělé – zhodnocení prováděcích opatření, SWD(2019) 89 final.

5. VYZÝVÁ Komisi, aby:

- a) nadále podporovala provádění doporučení o cestách prohlubování dovedností, mimo jiné prostřednictvím vzájemného učení mezi členskými státy a příslušnými zainteresovanými stranami a prostřednictvím cílených výzev k předkládání návrhů zaměřených zejména na pomoc členským státům při řešení výzev uvedených v hodnotící zprávě, a aby prozkoumala možnost svěřit národním koordinátorům vzdělávání dospělých posílenou a inovativní úlohu;
 - b) usnadňovala meziodvětvovou spolupráci a koordinaci na evropské úrovni prostřednictvím propojení s jinými iniciativami a prostřednictvím unijních programů financování, jakož i výměnu osvědčených postupů prostřednictvím organizovaných činností vzájemného učení a nástrojů, jako jsou elektronická platforma pro vzdělávání dospělých v Evropě (EPALE) nebo Europass;
 - c) při formulování návrhů politik, mimo jiné i v souvislosti s rámcem pro spolupráci po roce 2020, zohledňovala rovněž dlouhodobé výzvy v oblasti vzdělávání dospělých a problematiku dospělých, jejichž dovednosti nebo kvalifikace jsou zastaralé či na nízké úrovni a kteří potřebují přístup k cestám prohlubování dovedností;
 - d) spolupracovala s agenturami Unie (Evropským střediskem pro rozvoj odborného vzdělávání (Cedefop) či Evropskou nadací odborného vzdělávání (ETF)) a s mezinárodními organizacemi, jako jsou OECD, OSN a UNESCO, a využívala jejich odborných znalostí s cílem řešit výzvu týkající se prohlubování dovedností a změny kvalifikace, a to i prostřednictvím příslušného výzkumu a analýz zaměřených na vzdělávání dospělých a hodnocení dovedností (například PIAAC).
-

PŘÍLOHA

Politické souvislosti

1. Doporučení Komise 2008/867/ES ze dne 3. října 2008 o aktivním začleňování osob vyloučených z trhu práce ⁽¹⁾
2. Usnesení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě ze dne 21. listopadu 2008 – „Lepší začlenění celoživotního poradenství do strategií celoživotního učení“ ⁽²⁾
3. Doporučení Rady ze dne 28. června 2011 o politikách snížení míry předčasného ukončování školní docházky ⁽³⁾
4. Usnesení Rady o obnoveném evropském programu pro vzdělávání dospělých ⁽⁴⁾
5. Doporučení Rady ze dne 20. prosince 2012 o uznávání neformálního a informálního učení ⁽⁵⁾
6. Doporučení Rady ze dne 22. dubna 2013 o zavedení záruk pro mladé lidi ⁽⁶⁾
7. Společné zpráva Rady a Komise pro rok 2015 o provádění strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020) ⁽⁷⁾
8. Doporučení Rady ze dne 15. února 2016 o začleňování dlouhodobě nezaměstnaných osob na trh práce ⁽⁸⁾
9. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Nová agenda dovedností pro Evropu: společně pracovat na posílení lidského kapitálu, zaměstnatelnosti a konkurenceschopnosti (10. června 2016)
10. Doporučení Rady ze dne 19. prosince 2016 o cestách prohlubování dovedností: nové příležitosti pro dospělé ⁽⁹⁾
11. Doporučení Rady o evropském rámci kvalifikací pro celoživotní učení, kterým se zrušuje doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 23. dubna 2008 o zavedení evropského rámce kvalifikací pro celoživotní učení (EQF) ⁽¹⁰⁾
12. Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/646 ze dne 18. dubna 2018 o společném rámci pro poskytování lepších služeb v oblasti dovedností a kvalifikací (Europass) a o zrušení rozhodnutí č. 2241/2004/ES ⁽¹¹⁾
13. Doporučení Rady ze dne 22. května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení ⁽¹²⁾
14. Závěry Rady o směřování k vizi evropského prostoru vzdělávání ⁽¹³⁾

⁽¹⁾ Úř. věst. L 307, 18.11.2008, s. 11.

⁽²⁾ Úř. věst. C 319, 13.12.2008, s. 4.

⁽³⁾ Úř. věst. C 191, 1.7.2011, s. 1.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 372, 20.12.2011, s. 1.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 398, 22.12.2012, s. 1.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 120, 26.4.2013, s. 1.

⁽⁷⁾ Úř. věst. C 417, 15.12.2015, s. 25.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 67, 20.2.2016, s. 1.

⁽⁹⁾ Úř. věst. C 484, 24.12.2016, s. 1.

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. C 189, 15.6.2017, s. 15.

⁽¹¹⁾ Úř. věst. L 112, 2.5.2018, s. 42.

⁽¹²⁾ Úř. věst. C 189, 4.6.2018, s. 1.

⁽¹³⁾ Úř. věst. C 195, 7.6.2018, s. 7.